

פתרון בחינת הבגרות גיאוגרפיה הפיתוח והתכנון המרחבי

מועד קיץ תשע"ג / 2013
שאלון 575, 204
נכתב ע"י צוות המרצים של HiGHQ

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HiGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים

לא צריך לסכם
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש

ספריית שיעורים

כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס

הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב- Whatsapp

לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה

לחצו לפרטים נוספים מיועץ לימודים <<

הפיתוח והתכנון המרחבי. קיץ תשע"ג / 2013**1. תכנון מרחבי**

א. תכנון מרחבי, ועקרונות של התכנון הבאים לידי ביטוי במפה
תכנון מרחבי הוא פעולה שנועדה לארגון ולהסדרה של פעולות הפיתוח במרחב מסוים, מתוך מטרה להיטיב עם האוכלוסייה. פיתוח המרחב והסדרת שימושי הקרקע.

ב. עקרונות של תכנון מרחבי

- במרכז העיר גבעת הקפיטל, ובה מוסדות השלטון של המדינה.
- רחובות ראשיים (שדרות) היוצאים מרחוב מעגלי המקיף את גבעת הקפיטל.
- הפרדה של שימושי קרקע - מפעלי התעשייה ומתקני התחבורה מרוכזים בצד אחד של העיר ומוסדות ציבור (בתי חולים, מוזאונים ואוניברסיטה) בצדה האחר.
- אזורי העסקים והמסחר ממוקמים סמוך לציר תחבורה מרכזי של העיר.
- השטחים הירוקים (יערות וחורשות) מפוזרים באזור הבנוי של העיר.

ג. נימוקים התומכים בטענה כי יש לצמצם את מעורבות המדינה בתכנון המרחב, ולהניח לכוחות השוק לפעול בחופשיות

- יזמים פרטיים מקדמים את תהליכי הפיתוח טוב יותר מהמדינה בגלל המוטיבציה שלהם להצליח.
- הרחבת המעורבות של כוחות השוק מגבירה את התחרות ומייעלת את המוצרים והשירותים של יזמים,
- העברה של מיזמים בתחום התכנון לגופים פרטיים משחררת את רשויות השלטון מלחצים של קבוצות לחץ
- העברה של מיזמים בתחום התכנון מהמדינה אל גופים פרטיים מגדילה את הכנסות המדינה.
- פחות סרבול ביורוקרטי

נימוקים התומכים בטענה כי על המדינה להיות מעורבת יותר בתכנון המרחב ולהגביל את פעולת כוחות השוק.

- כוחות השוק (היומים) רואים לנגד עיניהם את רווחיהם הפרטיים המרביים, ולא דווקא את טובת הציבור.
- השאיפה של היזמים לרווח מרבי עלולה לגרום להעלאת מחירים ולפגיעה בטיב השירותים לציבור.
- בריכוז של תכנון המרחב בידי כוחות השוק נוצרים קשרים בין בעלי ההון וביך גופי השלטון. קשרים אלה עלולים לפתוח פתח לשחיתות
- בתהליכי התכנון המדינה מביאה בחשבון גם את הצרכים של השכבות החלשות, בעוד יזמים פרטיים מביאים בחשבון בעיקר את רווחיהם הכלכליים.
- המדינה יכולה לפזר פרויקטים לאזורי השוליים
- ישנה התחשבות רבה בפיתוח בר קיימה.

ג. המגזר השלישי מורכב מארגונים לא ממשלתיים ללא מטרת רווח, הפועלים למען מטרת שלתפסתם המדינה אינה עושה למען די הצורך (למשל: ארגונים לשמירה על הסביבה, ארגונים הדואגים לקבוצות חלשות באוכלוסייה ועוד).

יתרונות

- העלאת המודעות והמעורבות של אזרחים לנעשה במדינתם.
- סיוע לקבוצות חלשות באוכלוסייה שהמדינה אינה מצליחה לדאוג לרווחתן.
- קידום נושאים אשר בסדר עדיפות נמוך של המדינה,

בגרות משלימים או משכרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סרונות:

- המגזר השלישי אינו רואה את צורכי המדינה כולה, אלא רק את הנושאים או את קבוצות האוכלוסייה שהוא מעוניין לקדם.
- המגזר השלישי מושפע מהמצב הכלכלי, וכל משבר עלול להפסיק את פעילותו ולגרום לאוכלוסיות חלשות להיות בלי הגנה.
- המגזר השלישי תלוי בתרומות הציבור, ולכן צמצום או הפסקה של התרומות עלולים לפגוע בהמשך פעילותו.
- קיומו של המגזר השלישי מאפשר למוסדות המדינה להסיר אחריות מחובתם להעניק שירותים מסוימים לאזרחים.

2. תחבורה ימית

המושגים "עורף כלכלי" של נמל ו"חזית" של נמל, ותיאור העורף הכלכלי של כל אחד מהנמלים שנגהי ולוס אנג'לס.

עורף כלכלי של נמל הינטרלנד - האזור היבשתי שבו מיוצרות הסחורות המיוצאות דרך הנמל. העורף הכלכלי גם מקבל את הסחורות המיובאות דרכו.

חזית של נמל - פורלנד - האזור היבשתי שמעבר לים, שאליו נשלחות הסחורות היוצאות מן הנמל ושמןו מגיעות סחורות אל הנמל.

העורף הכלכלי של נמל שנגהי:

מזרח, דרום-מזרח סין וצפון סין, אגן הניקוז של נהר היאנג צה קינג (צ'נג ג'ינג).

העורף הכלכלי של נמל לוס אנג'לס:

קליפורניה ומדינות דרום מערב ארצות-הברית.

ב. יתרונות מיקום של נמל שנגהי:

- מישור נרחב בעורף הנמל המתאים להקמת מותם, מחסנים ודרכי תחבורה.
- נגישות נוחה אל הנמל בכבישים ובמסילת ברזל.
- פורלנד עם שוק צרכנים גדול
- זרם ים חם המונע קיפאון
- שפך נהר היאנג צה קינג (צ'נג ג'ינג) המשמש נתיב שיט מרכזי בסין.
- עורף חקלאי גדול ובו גידולי אורז, תה, קנה סוכר ומשי.
- מחצבים רבים של פחם, נחושת, נפט, בדיל ועופרת.
- תעשייה מפותחת של מוצרי פלדה, מטוסים, כימיקלים, אלקטרוניקה וטקסטיל,
- שוק צרכנים גדול למוצרים המגיעים דרך הנמל.

ג. מגמת השינוי בנפח הסחורות שעברו בכל אחד מהנמלים, והסברים לכך:

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים
לא צריך לטכסו
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש

ספריית שיעורים
כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס
הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב- Whatsapp
לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה

לחצו לפרטים נוספים מיועץ לימודים <<

מגמת השינוי בנפח הסחורות:
נמל שנגהי-עלייה ניכרת בנפח הסחורות שעברו בנמל.
נמל לוס אנג'לס-ירידה קטנה בהיקף הסחורות שעברו בנמל.

הגורמים לשינוי בנמל שנגהי:

- העברה של מפעלים ממדינות מפותחות בעולם לסין.
- תהליכי פיתוח מואצים בסין.
- עלייה ברמת החיים של האוכלוסייה בסין.
- פתיחת סין לשווקים חדשים בעולם.
- מעבר של מוקדי הייצור מארצות-הברית לסין.

3. מודל התמורה הדמוגרפית

א. הטענה כי "ראו בגידול האוכלוסייה בעייה" מתאימה לשלב השני או השלישי נימוק:

בשלב זה שיעור הילודה גבוה ואילו שיעור התמותה יורד ירידה חדה. לכן יש עלייה גדולה בשיעור הריבוי הטבעי.

לטענה כי "צעירים הם משאב חסר" קביעה: מתאים לשלב הרביעי במודל התמורה הדמוגרפית.. נימוק:

בשלב זה שיעור התמותה נמוך ושיעור הילודה נמוך אף הוא. הריבוי הטבעי נמוך מאוד ובאוכלוסיות אחדות יש ריבוי טבעי שלילי.

ב. צעירים הם משאב חסר במדינות מפותחות. דרכי התמודדות.

- מתן תמריצים והטבות לעידוד הילודה (מרכזי חינוך ארוכי יום, אבות מקבלים חופשת לידה ועוד).
- עידוד הגירה של משפחות וצעירים ממדינות מפותחות פחות.

ג. במדינות התת-מפותחות רואים בגידול האוכלוסייה בעיה. דרכים אפשריות להתמודדות עם בעיה זו.

- מתן תמריצים למשפחות מעוטות ילדים.
- חינוך והסברה לתכנון משפחה.
- מניעת תמריצים למשפחות מרובות ילדים
- חקיקה המגבילה את הילודה (אפשרי רק במדינות דיקטטורות כמו סין בשנות ה-70).

4. ישובים כפריים וישובים עירוניים

א מגמות השינוי בכל אחד מארבעת הגרפים.

- כפריים במדינות מפותחות פחות.. עד שנת 2020 יש עלייה, ומשנה זו ואילך צפויה ירידה.

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים
לא צריך לסכם
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש

ספריית שיעורים
כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס
הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב- Whatsapp
לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה

- עירוניים במדינות מפותחות פחות- יש עלייה ניכרת ומתמשכת.
- עירוניים במדינות מפותחות- יש עלייה מתונה.
- כפריים במדינות מפותחות- יש ירידה מתונה.

ב. ההשפעה של מגמת השינוי במספר תושבי הערים במדינות מפותחות פחות על המדרג העירוני במדינות אלה.
 הגירה גדולה של כפריים לעיר הגדולה במדינה, שבה מרוכזים רוב מקורות התעסוקה, תשתיות, שירותים, מוקדי תרבות ועוד, מביאה להתפתחות מדרג של עיר ראשה/ מדרג לא מאוזן.
 הערים האחרות מושכות פחות אוכלוסייה של מהגרים מהכפרים בשל מחסור בכלל היתרונות שצויינו.

ג. תמורות נוספות במרחב הכפרי של מדינות מפותחות.

- ירידה במספר התושבים העוסקים בחקלאות.
- עלייה במספר משקי החקלאות הגדולים וירידה במספר המשקים הקטנים.
- עלייה בתחומי תעסוקה שאינם חקלאיים (תעשייה זעירה, שירותים).
- התפתחות תירות כפרית המשלבת פעילויות של פנאי ונופש כפרי.
- עלייה במספר המשפחות הצעירות; לצד עלייה במספר הגמלאים.
- בנייה של מבנים מודרניים חדשים; לצד הרס של מבנים כפריים מסורתיים.
- פיתוח שירותים ותשתיות
- הכפרים הופכים לפרברי לינה
- מאפיינים עירוניים חודרים לכפר
- זחילה עירונית.

5. גלעין ושוליים באיחוד האירופי.

א. **מדינות הגלעין של האיחוד האירופי** - בריטניה וגרמניה.

נימוק:

במדינות אלה התוצר המקומי הגולמי לנפש הוא הגבוה ביותר, שיעור המועסקים בחקלאות נמוך מאוד, שיעור תמותת התינוקות נמוך, ושיעור המשתמשים באינטרנט גבוה.

מדינות השוליים של האיחוד האירופי - בולגריה, פורטוגל, רומניה.

נימוק:

במדינות אלה התוצר מקומי גולמי לנפש נמוך יותר, שיעור המועסקים בחקלאות גבוה, שיעור תמותת התינוקות גבוה (למעט פורטוגל) ושיעור המשתמשים באינטרנט נמוך.

ב (1) יתרונות שיש להשתייכות של מדינות השוליים לאיחוד האירופי:

ההשתייכות למדינות האיחוד מהווה זרז לפיתוחה של המדינה בתחומים רבים:

- פתיחה של שווקים חדשים למוצרי החקלאות, התעשייה והשירותים.
- מעבר של סחורות, הון וכוח אדם בלי תשלומי מכס.

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים
לא צריך לסכם
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש

ספריית שיעורים
כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס
הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב- Whatsapp
לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה

- עלייה במקורות התעסוקה.
- השקעה של מדינות הגלעין בכלכלה ובתשתיות של מדינות השוליים.
- עלויות נמוכות של מוצרים בשל יתרונות לגודל של מדינות האיחוד.

(2) חסרונות שיש להשתייכות של מדינות השוליים לאיחוד האירופי.

- עליית מחירים בעקבות החלפת המטבע המקומי במטבע של האיחוד האירופי.
- הגירה של משכילים ממדינות השוליים למדינות הגלעין.
- קושי לעמוד בתחרות עם מדינות הגלעין על איכות מוצריהן.
- האיחוד מכתוב למדינות כללים לפיקוח ומדינות מרגישות שהן פחות עצמאיות.
- צורך בהשקעה כספית כדי לעמוד בתקנים של האיחוד האירופי בנושאים סביבתיים.
- שינויים במבנה הכלכלה כדי לעמוד בתנאים של האיחוד האירופי.
- סגירה של חברות ומפעלים קטנים בגלל תחרות עם גופים כלכליים גדולים בגלעין, ואבדן של מקורות

6. חקלאות

א. שיטת הגידול או את האמצעי הטכנולוגי הנראים בכל אחת מהתמונות

תמונה 1

- האמצעי: שימוש במיכון (טרקטור) לביצוע עבודות חקלאות.
- הייעול: צמצום של כוח האדם, קיצור זמן העבודה של החקלאי והרחבה של שטחי החקלאות.

תמונה 2

- האמצעי: מטוס קל המשמש לריטוס ולהדברה של מזיקים מהאוויר. (ש 1 השק ישן
- הייעול: הדברה של מזיקים בשטחי גידול נרחבים בזמן קצר ובכוח אדם מועט.

תמונה 3

- האמצעי: גידול צמחים בחממה.
- הייעול: פיקוח על הלחות והטמפרטורה, על סוג הקרקע וכמות המים הנדרשים לגידולו של הצמח, צמצום פגיעה של מזיקים
- והענקת התנאים המיטביים (האופטימליים) להתפתחותו של כל גידול.

תמונה 4

- האמצעי:
- שיטת השקיה מודרנית
- הייעול: הרחבת של שטחי החקלאות וצמצום השימוש בכוח האדם.

ב. הפגיעות הסביבתיות של האמצעים בתמונות:

תמונה 1:

- עיבוד הקרקע באמצעות שימוש במיכון גורם להגברת הנגר העילי בעת ירידת גשמים ולסחיפת הקרקע.
- סחיפה של שכבת הקרקע העליונה, שבה יש חומרי מזון הזמינים לצמח, פוגעת בפוריות הקרקע

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים
לא צריך לסכם
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש

ספריית שיעורים
כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס
הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב- Whatsapp
לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה

לחצו לפרטים נוספים מיועץ לימודים <<

- עיבוד של הקרקע באמצעות שימוש במיכון מגדיל את כמות האבק שבאוויר וגורם לזיהום אוויר.

תמונה 2:

- שימוש במטוס ריסוס מגדיל את כמות המזהמים באוויר.
- שימוש מוגבר בריסוס והדברה עשוי לגרום לזיהום הקרקע ולפגוע באיכותה
- שימוש מוגבר בריסוס והדברה עשוי לגרום לחדירת רעלים לשכבת מי התהום ולמקורות מים עיליים.

תמונה 3:

- שימוש נרחב בחממות גורם להגדלה של כמות הפסולת הלא מתכלה.
- החממות פוגעות בנוף.

תמונה 4:

- הרחבת שטחי החקלאות באמצעות שיטות השקיה מודרניות עשויה לגרום להמלחת הקרקע.

ג. **חקלאות בת קיימא** היא חקלאות המתבססת על הגישה המשלבת את צורכי הפיתוח וצורכי החברה עם הצורך לשמור על הסביבה. כל פיתוח וכל פעילות בהווה צריכה להתבצע תוך ראיית צורכי האוכלוסייה גם בהווה וגם בעתיד.

אמצעים ושיטות גידול בחקלאות בת קיימה:

- שימוש במכונות חקלאיות המבצעות בבת אחת את כל הפעולות הדרושות לעיבוד השדה ולזריעתו, כדי למנוע את סחיפת הקרקע.
- הגבלת השימוש בחומרי ריסוס והדברה.
- "הדברה משולבת" של שטחי חקלאות המאפשרת צמצום של השימוש בחומרי הדברה כימיים.
- הדברה ביולוגית של מזיקים.
- השקיה מבוקרת של שטחי חקלאות בטפטפות.
- שימוש במי קולחים מטוהרים .
- השקיה במי שיטפונות שמליחותם נמוכה.
- דישון הקרקע בחומרים טבעיים.
- התאמה מרבית של הגידול החקלאי לתנאי הסביבה..
- צמצום עשבי הבר בשטחי חקלאות באמצעות חיפוי טבעי, עקירה ידנית או חריש.
- חקלאות אורגנית
- שנת שמיתה הנותנת מנוחה לקרקע
- מחזור זרעים.
- תמיכה בחקלאים כדי שלא ינטשו את שטחי העיבוד לטובת בנייה.

7. אנרגיה

א. נורווגיה- גורמים לשיעור צריכה נמוך של נפט

- יש במדינה מקורות אנרגיה חלופיים (אנרגיה הידרואלקטרית).
- יש במדינה מודעות סביבתית גבוהה לזיהום אוויר, שמקורו בייצור אנרגיה באמצעות שרפה של דלקים פוסיליים, ולכן נעשה שימוש מועט בנפט. התחבורה והתעשייה הן בטכנולוגיה מתקדמת, ולכן צריכת האנרגיה נמוכה.

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים
לא צריך לסכם
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש

ספריית שיעורים
כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס
הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב- Whatsapp
לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה

ניגריה- גורמים לצריכה נמוך של נפט

- רמת הפיתוח של המדינה נמוכה, ולכן אין ביקוש רב לאנרגיה.
- רמת החיים של התושבים במדינה נמוכה, ולכן השימוש במקורות אנרגיה קטן.
- רמת התיעוש של המדינה נמוכה, ולכן אין צריכה גבוהה של אנרגיה.

ב. הסברים אפשריים לתחזית של ארגון האנרגיה העולמי, ולפיה בעשורים הבאים תהיה עלייה ניכרת בביקוש לאנרגיה בעולם.

- גידול באוכלוסיית העולם.
- גידול במספר כלי הרכב בעולם.
- עלייה ברמת החיים של אוכלוסיית העולם.
- התפתחות של תעשייה עתירת אנרגיה בעולם.
- גידול עירוני של אזורים מטרופוליניים ילווה בגידול בשימוש ברכב הפרטי.
- המשך פיתוח של מקורות אנרגיה מתחדשים וזולים.

ג. בנייה תואמת אקלים היא בנייה המתחשבת בתנאי האקלים בכל אזור, ולכן שימוש בטכנולוגיות ובחומרים מאפשר חיסכון ניכר באנרגיה לצורכי חימום או קירור של מבנים למשל:

- בנייה סולרית המונעת קרינה חזקה בחודשי הקיץ (בידוד של הקירות)
- ניצול השטחים סביב הבתים לניצול מירבי של מי הגשמים שיאפשרו נטיעת עצים והצללה רבה יותר באזורים מדבריים.
- חלונות גדולים ומרווחים לאפשר כניסת אור לבית וחיסכון באנרגיה.
- התחשבות בכיוון הרוח לקירור הבית או בהמנעות מסופות אבק.
- בידוד ואיטום הקירות והגגות בהתאם לאקלים.
- הקטנת משטחי האספלט לצמצום תופעת היווצרות א"י חום.

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים

 לא צריך לסכם
 הכנו עבורכם סיכומי
 שיעורים מראש

ספריית שיעורים

 כל השיעורים
 פתוחים לצפייה,
 בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס

 הגיעו מוכנים עם
 חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב- Whatsapp

 לכל שאלה, מרגע הרישום
 עד הבחינה

לחצו לפרטים נוספים מיועץ לימודים <<